

Färdplan för sysselsättning av hög kvalitet

Arbetsmarknadsdepartementet

Dokumentbeteckning

COM(2025) 944 Celexnummer 52025DC0944

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL
EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA
OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN Färdplan
för sysselsättning av hög kvalitet

Sammanfattning

Den 4 december 2025 presenterade Europeiska kommissionen ett meddelande med en färdplan för sysselsättning av hög kvalitet (quality jobs), nedan kvalitetsjobb. Det är ett övergripande inriktningsdokument som spänner över flera politikområden och som inte i sig presenterar lagstiftningsförslag. Färdplanen syftar till att stärka Europas konkurrenskraft och sociala modell genom att fokusera på de områden där EU-initiativ anses kunna göra störst skillnad för att skapa och behålla kvalitetsjobb och säkra produktiviteten i EU. Initiativet ska enligt kommissionen bidra till tillräckliga löner och rättvisa arbetsvillkor, höga arbetsmiljökrav

samt bidra till kompetensutveckling och rättvis omställning på arbetsmarknaden för alla.

Regeringen anser det motiverat att koppla ihop konkurrenskraft och ett tryggt socialt välfungerande EU. Det är bra att kvalitetsjobb inte definieras i meddelandet utan att kommissionen har en bred ansats i inriktningsdokumentet där olika aspekter tas upp. I det fortsatta arbetet utifrån färdplanen är det centralt att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna respekteras samt nationella arbetsmarknadsmodeller och arbetsmarknadens parter autonomi värnas.

1. Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Initiativet aviserades i kommissionsordförande Ursula von der Leyens politiska riktlinjer i juli 2024 och följdes upp i uppdragsbrevet till verkställande vice ordförande Roxana Mînzatu. Färdplanen presenterades av kommissionen den 4 december och har tagits fram efter en omfattande samrådsprocess med arbetsmarknadens parter på EU-nivå. Färdplanen presenterades tillsammans med ett första samråd med arbetsmarknadens parter på EU-nivå om en möjlig inriktning gällande en rättsakt för kvalitetsjobb. Samrådsdokumentet omfattar huvudsakligen samma frågor som meddelandet.

Detta FaktaPM avser meddelandet om färdplanen.

1.2 Förslagets innehåll

Färdplanen är ett övergripande inriktningsdokument som spänner över flera politikområden och presenterar inte i sig lagstiftningsförslag. Färdplanen syftar till att stärka Europas konkurrenskraft och sociala modell, även regelförenkling nämns genomgående. Begreppet kvalitetsjobb definieras inte i färdplanen. Kommissionen anför att kvalitetsjobb inkluderar flera dimensioner såsom försörjning, arbetsvillkor, kollektivavtalstäckning samt kompetensutveckling. Enligt kommissionen ska färdplanen också bidra till att öka antalet kvalitetsjobb för att hantera teknisk utveckling, klimatomställning och demografiska förändringar.

Kommissionen riktar in färdplanen på fyra fokusområden där de bedömer att åtgärder på EU-nivå kan göra störst skillnad.

Skapa och behålla kvalitetsjobb i hela EU

Kommissionen betonar att det är centralt för Europas konkurrenskraft att skapa och behålla kvalitetsjobb. Detta mot bakgrund av en fragmentisering av det globala landskapet, en snabb omstrukturering av företag och en svårförutsägbar handelspolitik som hotar existerande värdekedjor. Kommissionen lyfter i sammanhanget behov av regelförenkling och minskad

administrativ börda för att underlätta för startup- och scaleupföretag.

I sammanhanget nämns bland annat det redan presenterade meddelandet om given för en ren industri och Kompetensunionen samt Initiativ för kompetensportabilitet som är aviserat inom ramen för det kommande paketet för rättvis arbetskraftsrörlighet. Kommissionen anger att informationsinhämtning avseende genomförandet av det s.k. direktivet om information och samråd, direktivet om kollektiva uppsägningar och direktivet om överlåtelse av företag pågår. Kommissionen lyfter också den planerade revideringen av upphandlingsdirektiven och att de avser undersöka hur socialt ansvarstagande inom offentlig upphandling kan främjas, bland annat för att öka förekomsten av kollektivavtalsförhandlingar.

Vidare nämner kommissionen förslaget till långtidsbudget för EU och den tillfälliga mekanism som kan aktiveras vid allvarliga kriser vilken ska möjliggöra lån upp till 0,25 % av EU:s BNI.

Modernisering genom att främja kvalitetsjobb samtidigt som digital innovationskraft stärks

Kommissionen framhåller digitalisering som avgörande för innovation och EU:s konkurrenskraft. Kommissionen menar att det behövs ett effektivt skydd mot bland annat diskriminering, överdriven övervakning och psykosociala risker för att säkerställa

en pålitlig användning av AI i arbetslivet. Kommissionen nämner den s.k. AI-förordningen och EU:s dataskyddsförordning som omfattande ramverk som reglerar digital teknik på arbetsplatser och att fokus framgent ligger på effektivt genomförande och efterlevnad av befintliga regelverk. Kommissionen överväger dock kompletterande åtgärder om luckor identifieras i befintlig lagstiftning.

Vidare beskriver kommissionen att digitala verktyg i arbetet har lett till både fördelar och nackdelar samt att andelen arbetstagare som föredrar att jobba på distans ökar men att det kan finnas en brist på tydlighet kring de regler som gäller. I sammanhanget nämns den konsultation med arbetsmarknadens parter på EU-nivå som avslutades i oktober 2025 rörande rätten att koppla ned och distansarbete.

Rättvisa, trygghet och jämställdhet

Som en del av kvalitetsjobb beskriver kommissionen hur EU:s regelverk för arbetsmiljö och arbetsvillkor är centralt för att skydda arbetstagare samt för att bland annat bygga tillit, främja jämställdhet och förhindra utnyttjande och diskriminering. Att EU:s regelverk avseende arbetsmiljö anpassas för ett föränderligt samhälle anges som betydande och kommissionen kommer lämna en rapport avseende genomförande av det s.k. ramdirektivet för arbetsmiljö och relaterade direktiv under 2026.

Vidare anger kommissionen att tillräckliga löner gynnar både arbetstagare och företag. Det s.k. minimilönedirektivet anges främja rättvis lönesättning och även välfungerade kollektivavtalsförhandlingar om lön. Kommissionen avser kontrollera att minimilönedirektivet genomförs korrekt i medlemsstaterna. Likaså betonar kommissionen vikten av att åtgärda nedvärderingen av arbetsuppgifter inom kvinnodominerade yrken genom genomförande av lönetransparensdirektivet.

Kommissionen beskriver även ett behov av att förbättra situationen för unga på arbetsmarknaden särskilt gällande bland annat osäkra anställningsavtal och kvalitetsjobb som grundläggande för rättvisa över generationsgränserna.

Kommissionen beskriver vidare behov av att bekämpa arbetskraftsexploatering och lyfter fram den europeiska arbetsmyndighetens (ELA) betydelse för att stötta erfarenhetsutbyte och insatser avseende efterlevnad, inklusive ökat samarbete med brottsbekämpande myndigheter.

Kommissionen kommer genomföra en översyn av upphandlingsdirektiven under 2026 bland annat för att se över möjligheten att kontrollera underleverantörers tillförlitlighet i samband med offentlig upphandling så att utrymme inte ges för utnyttjande av arbetstagare. Vidare lyfts vikten av rättvis arbetskraftsrörlighet fram och kommissionen nämner det

kommande paketet för rättvis arbetskraftsrörlighet, utmaningarna som följer av det ökande antalet utstationerade tredjelandsmedborgare och en kommande presentation av en rättsakt om det europeiska forskningsområdet för att fördjupa EU:s femte frihet för forskning och innovation. EU:s Kulturkompass och översyn av EU:s lufttrafikförordning omnämns även som delar för att främja rättvisa arbetsvillkor och efterleva arbetsrätten.

Kollektivavtal anges som ett viktigt verktyg för att rättvisa arbetsvillkor inklusive för egenföretagare för att förbättra deras arbetsvillkor och ekonomiska säkerhet.

Möjliggörande faktorer

Kommissionen lyfter vikten av vad de kallar möjliggörande faktorer såsom att stärka efterlevnaden av existerande sociala EU-rättigheter, betydelsen av EU-fonder och förstärkt ställning för social dialog och kollektivavtalsförhandlingar. För att stärka efterlevnaden av EU:s arbetsrätt pekar kommissionen på utveckling av verktyg och vägledning, samarbete med EU-organ som ELA och EU-OSHA, samt att effektivare arbetsinspektioner ska utforskas. Kommissionen lyfter det stöd av ny teknik som AI kan ge för effektiv tillsyn.

Kommissionen anger att de ska fortsätta stödja social dialog och kollektivavtal genom lagstiftning, policy, finansiering och kapacitetsbyggande, inklusive genom sociala villkor i offentlig

finansiering. EU-fonder beskrivs som centrala för att omsätta politik i praktik: Europeiska socialfonden+, InvestEU, NextGenerationEU, Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning främjar bl.a. kompetensutveckling, digitalisering och rättvis omställning. Minst 14 procent av medlen i de nationella och regionala partnerskapsplanerna för 2028–2034 föreslås bidra till uppfyllandet av unionens sociala mål. Sektorsspecifika initiativ som kan bidra till att uppnå det sociala målet omfattar t.ex. vissa initiativ inom jordbrukssektorn, fiske och den europeiska pakten för världshaven och blå tillväxt med sociala villkor.

Slutligen betonas vikten av att tillhandahålla tillgängliga kvalitativa tjänster såsom förskola och barnomsorg, långvarig vård och omsorg samt hälso- och sjukvård för att möjliggöra ett ökat arbetsmarknadsdeltagande – särskilt för kvinnor, med en planerad European Care Deal 2027 och satsningar via EU4Health.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet utgör inte bindande lagstiftning och har därför ingen omedelbar effekt på gällande svenska regelverk.

1.4 Budgetära konsekvenser och konsekvensanalys

Kommissionens meddelande har inga omedelbara budgetära konsekvenser för Sverige. Utgångspunkten är att eventuella utgiftsdrivande åtgärder på EU-budgeten behöver finansieras

genom omprioriteringar inom programmen i den fleråriga budgetramen och att eventuella nya åtaganden och uppgifter som innebär kostnader för statsbudgeten ska hanteras inom beslutade ramar.

Kommissionens meddelande om en färdplan om kvalitetsjobb utgör inte bindande lagstiftning och innehåller inte någon konsekvensanalys.

2. Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Vår tids stora frågor, det försämrade säkerhetsläget, kriminaliteten, klimatet och konkurrenskraften är gränsöverskridande och kräver gränsöverskridande samarbete.

Regeringen anser att EU-insatser ska fokusera på områden där gemensamt agerande är mest avgörande. Däri ligger bland annat ett gemensamt agerande för stärkt konkurrenskraft. Vad gäller kommissionens färdplan för kvalitetsjobb anser regeringen att det är motiverat att koppla ihop konkurrenskraft, och ett socialt välfungerande EU. Regeringen vill betona att ekonomiskt tillväxt är en viktig förutsättning för en gynnsam utveckling på arbetsmarknaden. Regeringen anser vidare att det är bra att kvalitetsjobb inte definieras i meddelandet utan att kommissionen har en bred ansats i inriktningsdokumentet där olika aspekter tas

upp. I många delar av färdplanen saknas dock kommissionens syn på inriktningen för kommande initiativ vilket gör att klargöranden behöver sökas i den vidare processen. Regeringen noterar vidare att färdplanen presenterats tillsammans med ett samråd med arbetsmarknadens parter på EU-nivå. Det fortsatta arbetet utifrån färdplanen bör respektera och inte föregripa samrådsförfarandet. Regeringen anser att varje enskilt initiativ som kan komma framgent med hänvisning till färdplanen måste bedömas och beredas sedvanligt på sina egna meriter när förslagen väl presenteras.

I det fortsatta arbetet utifrån färdplanen är det centralt att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna respekteras samt att nationella arbetsmarknadsmodeller och arbetsmarknadens parter autonomi värnas.

Regeringen anser att en välfungerande inre marknad är avgörande för Europas långsiktiga välbefinnande och konkurrenskraft. Däri ingår att förenkla och förbättra förutsättningarna för att arbeta över gränserna inom Unionen. Samtidigt anser regeringen att det är viktigt att bekämpa arbetskraftsexploatering och med samarbete mellan brottsbekämpande myndigheter.

Regeringen anser att det är viktigt att färdplanen lyfter vikten av regelförenkling samtidigt som den betonar vikten av att ett starkt arbetstagarskydd upprätthålls. Överlag ser regeringen generellt

sett inget direkt behov av mer EU-lagstiftning på det arbetsrättsliga området. Regering välkomnar klargörande regler som underlättar tillämpningen men är kritiska till regler som kan få negativa konsekvenser för företagens konkurrenskraft.

Regeringen anser att det är centralt att social dialog och kollektivavtalsförhandlingar framhålls i färdplanen som möjliggörande faktorer. Arbetsmarknadens parter spelar en avgörande roll för att möta de sociala utmaningarna inom arbetsmarknaden vilket är viktigt för hela EU:s sammanhållning och för den inre marknaden. För regeringen är en viktig utgångspunkt att utrymme ges för arbetsmarknadens parter på nationell nivå att hitta balanserade lösningar. Så kan onödiga detaljreglering på EU-nivå undvikas och frågor lämnas att lösas till dem som närmast berörs. Regeringen anser av samma skäl att social dialog på EU-nivå bör uppmuntras.

Regeringen anser att det är viktigt att kommissionen lyfter betydelsen av att redan beslutade gemensamma regler tillämpas och efterlevs. EU har en nyckelroll genom att inte addera ytterligare regelbörda för företag och minska den befintliga regelbördan. Därför vill regeringen att EU fortsatt och med full kraft arbetar för att brett minska och inte addera regelbörda för företag och därmed verka för ekonomisk tillväxt, vilket även gynnar utvecklingen av arbetsmarknaden.

Regeringen anser avslutningsvis att det är viktigt att framtida förslag föregås av grundliga konsekvensanalyser med inriktning på europeiskt mervärde och kostnadseffekter i stort, samt att de inte snedvrider konkurrensen mellan EU:s medlemsstater, branscher eller företag, inte tränger undan privat finansiering eller försvagar konkurrenskraften och är förenliga med en återgång till ett mer restriktivt statsstödsregelverk. Mot bakgrund av Sveriges budgetrestriktiva hållning ska Sverige agera för att de ekonomiska konsekvenserna av framtida förslag inom ramen för färdplanen begränsas, både för statens budget och EU-budgeten.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

De andra medlemsstaternas ståndpunkter är (januari 2026) inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är inte kända.

2.4 Remissinstansernas och andra intressenters ståndpunkter

Meddelandet har skickats till arbetsmarknadens parter för eventuella synpunkter.

3. Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rubriken är inte tillämplig då meddelandet inte innehåller förslag till lagstiftningsakter.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Rubriken är inte tillämplig då meddelandet inte innehåller förslag till lagstiftningsakter.

4. Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Färdplanen aviserar en akt om kvalitetsjobb som är aviserad till sista kvartalet 2026. Denna kan även komma att åtföljas av icke-bindande initiativ.

4.2 Fackuttryck och termer

Här är dokumentreferenser till respektive avsnitt:

Skapa och behålla kvalitetsjobb i hela EU

- Given för en ren industri:

COM(2025) 85 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén. Given för en ren industri: En gemensam färdplan för konkurrenskraft och fossilfrihet.

- Kompetensunionen:

COM(2025) 90 final Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén. Kompetensunionen.

- Direktivet om information och samråd

Europaparlamentet och rådet direktiv 2002/14/EG om inrättande av en allmän ram för information till och samråd med arbetstagare i Europeiska gemenskapen.

- Direktivet om kollektiva uppsägningar

Rådets direktiv 98/59/EG av den 20 juli 1998 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kollektiva uppsägningar.

- Direktivet om företagsöverlåtelse

Rådets direktiv 2001/23/EG av den 12 mars 2001 om

tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för

arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av företag eller verksamheter.

Modernisering genom att främja kvalitetsjobb samtidigt som digital innovationskraft stärks

- AI-förordningen

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1689 av den 13 juni 2024 om harmoniserade regler för artificiell intelligens och om ändring av förordningarna (EG) nr 300/2008, (EU) nr 167/2013, (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 och (EU) 2019/2144 samt direktiven 2014/90/EU, (EU) 2016/797 och (EU) 2020/1828.

- EU:s dataskyddsförordning

Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Rättvisa, trygghet och jämställdhet

- Ramdirektivet för arbetsmiljö

Rådets direktiv 89/391/EEG av den 12 juni 1989 om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet.

- Minimilönedirektivet

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2041 av den 19 oktober 2022 om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen.

- Lönetransparensdirektivet

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/970 av den 10 maj 2023 om stärkt tillämpning av principen om lika lön för kvinnor och män för lika eller likvärdigt arbete genom insyn i lönesättningen och efterlevnadsmekanismer

- Europeiska arbetsmyndigheten (ELA)

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1149 av den 20 juni 2019 om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten, om ändring av förordningarna (EG) nr 883/2004, (EU) nr 492/2011 och (EU) 2016/589 och om upphävande av beslut (EU) 2016/344.

- Upphandlingsdirektiven

Europaparlamentet och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG, Europaparlamentet och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG, Europaparlamentet och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner.

- EU:s Kulturkompass

COM(2025) 785 final Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén. En kulturkompass för Europa.

- EUs lufttrafikförordning

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 av den 24 september 2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen (omarbetning)

Möjliggörande faktorer

- Europeiska socialfonden+

Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2021/1057 av den 24 juni 2021 om inrättande av Europeiska socialfonden+ (ESF+) och om upphävande av förordning (EU) nr 1296/2013.

- InvestEU

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/1017 av den 25 juni 2015 om Europeiska fonden för strategiska investeringar, Europeiska centrumet för investeringsrådgivning och portalen för investeringsprojekt på europeisk nivå samt om ändring av förordningarna (EU) nr 1291/2013 och (EU) nr 1316/2013 – Europeiska fonden för strategiska investeringar.

- NextGenerationEU

Rådets förordning (EU) 2020/2094 av den 14 december 2020 om inrättande av Europeiska unionens återhämtningsinstrument för att stödja återhämtningen efter covid-19-krisen.

- Europeiska regionala utvecklingsfonden

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1058 av den 24 juni 2021 om Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden

- Den europeiska världshavspakten

COM(2025) 281 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén. Den europeiska världshavspakten.

- EU4Health

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/522 av den 24 mars 2021 om inrättande av ett program för unionens åtgärder på hälsoområdet (programmet EU för hälsa) för perioden 2021–2027 och om upphävande av förordning (EU) nr 282/2014